

Världsmedborgarens mognadsprov

Lärares handbok

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

”

Att växa till en världsmedborgare är en process. Det innebär att bry sig, påverka och ta ansvar. Men framför allt är det frågan om att tro på sig själv och förmågan att samarbeta med andra

Innehållsförteckning

SUOMEN
YK-LIITTO

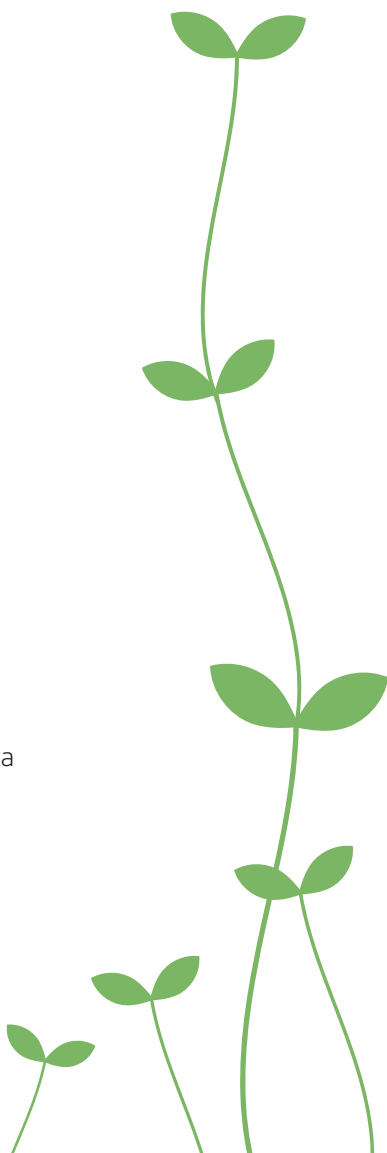

Publicerad av
Finlands FN-förbund
Broholmsgatan 4, 7. vån
00530 Helsingfors

Texter: Heidi Saarinen och Paula Tikka
Layout och illustration: Karin Niemi
Publikationsår 1994, 2008, 2021
Översättning: Jasmine Hyttinen

ISBN 978-952-5966-62-6

Publikationen stöds av
utrikesministeriets fredsarbete.

1. Vad är Världsmedborgarens mognadsprov?	1
2. En del av läroplanen	2
2.1. I den grundläggande utbildningen	2
2.2. I gymnasieundervisning	2
2.3. I yrkesutbildningens undervisning	3
2.4. I högskolor och vuxenutbildningar	4
3. Mognadsprovets uppbyggnad	5
3.1. Dagbok	6
3.2. Undersökningen	6
3.3. Aktivitetsdelen	6
3.4. Självutvärdering	6
4. Mognadsprovets olika skeden	8
1. Skedet: Val av ämne och planering	9
2. Skedet: Att påbörja undersökningen	12
3. Skedet: Aktivitetsdelens planering och förverkligande	13
4. Skedet: Självutvärdering och det färdiga arbetets godkännande	13
5. Riktlinjer enligt målgrupp	15
5.1. Grundskolan årskurs 3-6	17
5.2. Högstadiet (årskurs 7-9)	19
5.3. Andra stadiet: gymnasie- och yrkesutbildning	22
5.4. Högskolor och vuxenutbildning	25
6. Till dig, utbildaren	28
6.1. Beställ Världsmedborgarens mognadsprov diplom!	28

1. Vad är Världsmedborgarens mognadsprov?

Världsmedborgarens mognadsprov (VMM) är Finland FN-förbunds studiehelhet för internationell och global fostran. Mognadsprovet går ut på att studenten lär känna ett ämne som intresserar och har internationella dimensioner. Provet kan avläggas individuellt eller som par- eller grupparbete.

Avläggaren fördjupar sin kunskap och förståelse för det valda ämnet genom att undersöka det ur olika infallsvinklar på internationell, nationell, lokal och personlig nivå. Avläggaren lär sig upptäcka samband mellan olika saker samt att förstå individens ansvar och sina egna möjligheter att påverka.

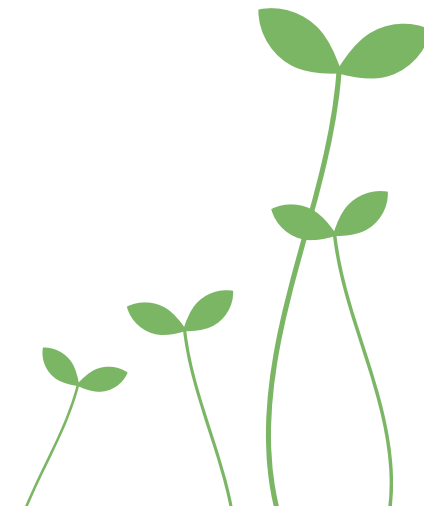
Den globala fostrans uppgift är att öppna människans ögon och sinnen för realiteterna i världen och att väcka intresse för att skapa en mer rättvis och jämlik värld som respekterar mänskliga rättigheter. (Maastricht konferensen 2002¹)

Som en del av utbildningsväsendets globala fostran är mognadsprovets målsättning att främja FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Speciellt viktig är

den fjärde målsättningen, en bra utbildning samt delmålet 4.7. som sammanfattar den globala fostrans mål och det livslånga lärandets betydelse².

Världsmedborgarens mognadsprov aktiverar till mångsidig informationssökning, utvärdering av den egna inläringen samt att dela med sig av det man lärt sig. Provet stödjer färdigheterna för en medveten och kritisk mediekompetens i ett samhälle, där informationen är komplex och flerkanalig samtidigt som informationsmängden är enorm.

Mognadsprovets avläggande utvecklar den egna inläringens utvärdering och inlärningsprocessens uppföljning genom planering av projektets olika skeden, att identifiera den egna kunskapen och de egna färdigheterna samt att hantera en tidtabell. Dessutom utvecklar aktivitetsdelen avläggarens kommunikationsfärdigheter och förståelse för det undersökta ämnets tillämpning i verkliga livet och i vardagen. I mognadsprovet granskar avläggaren uppkomsten av sina egna värderingar och attityder, som en del av världen omkring oss, den lokala vardagen och det personliga livet.

¹Europe-wide Global Education Congress. 2002. The Maastricht Global Education Declaration. Tillgänglig: https://www.bridge47.org/sites/default/files/2018-12/19_maastricht_global_education_declaration.pdf

²Project Everyone: The Global Goals. 2021. Goal 4: Quality Education. Tillgänglig: <https://www.globalgoals.org/4-quality-education>

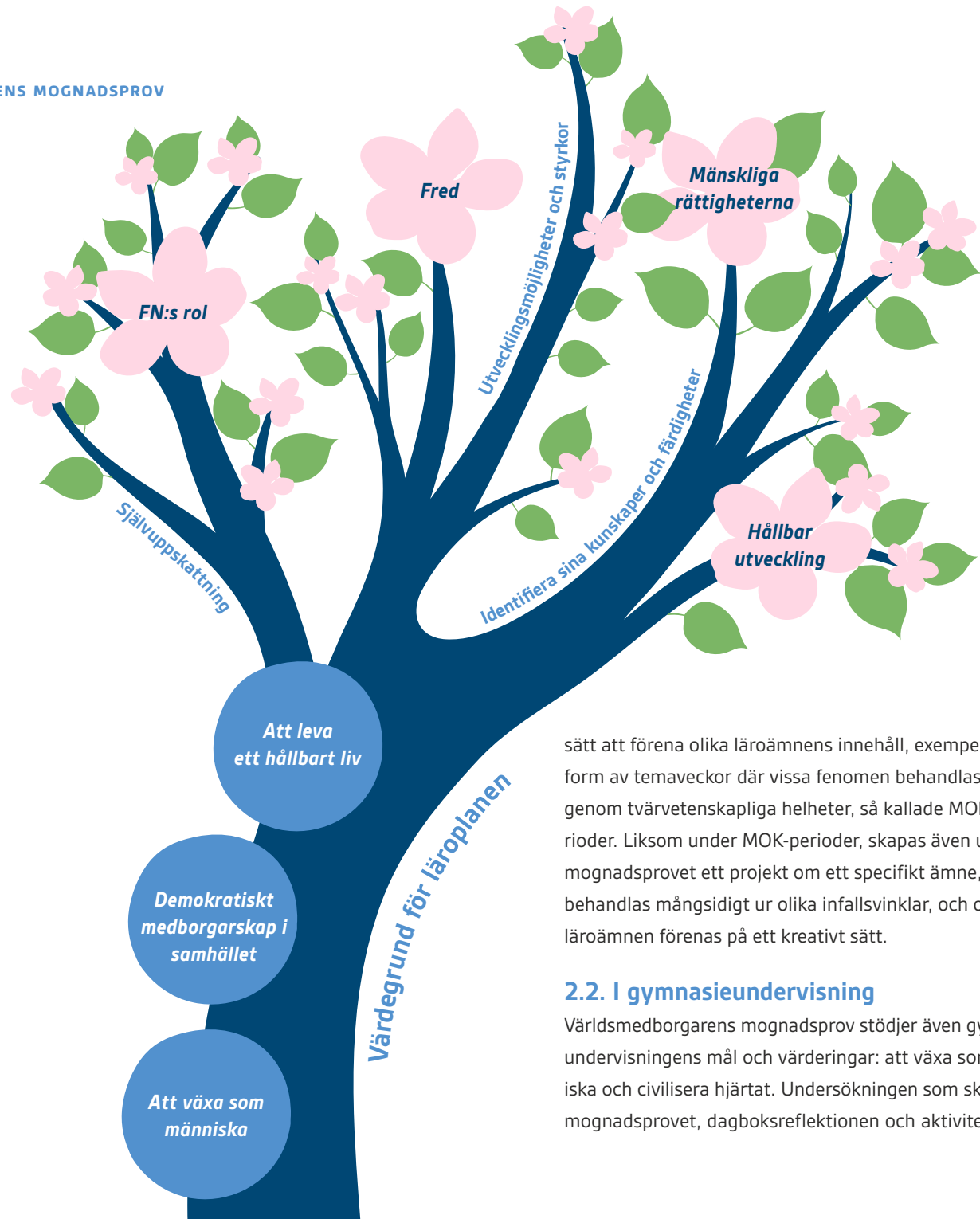
2. En del av läroplanen

Världsmedborgarens mognadsprov lämpar sig utmärkt att avläggas som en del av undervisningen i skolor och vid läroanstalter, eftersom mognadsprovet stödjer en mångsidig inlärningsprocess. Mognadsprovet kan vara en valbar kurs, ett projekt- eller slutarbete eller ersätta delar av en studiehelhet. Ifall studenten till exempel förbereder sig på ett nationellt Modell-FN eller om det i skolan finns en klubb för Modell-FN, stödjer mognadsprovet förberedelserna inför mötet. Mer information om Modell-FN finns på [Finlands FN-förbunds hemsida](#) (på finska).

Det har varit möjligt att avlägga Världsmedborgarens mognadsprov sedan år 1994, då en del av Finlands Unesco-skolor fungerade som testgrupp för metoden. Mognadsprov har avlagts såväl inom den grundläggande utbildningen, i gymnasier, inom yrkesutbildningen, inom vuxenutbildningen, i medborgarinstitut och som en del av högskolestudier.

2.1. I den grundläggande utbildningen

I den grundläggande utbildningens läroplan (Utbildningsstyrelsen 2016) definieras allmänt att undervisningen torde främja elevens aktivitet, öka betydelsen av studierna och möjliggöra erfarenheter av framgång för varje elev. Till målsättningarna om mångsidigt kunnande hör en omfattande undervisning av läroämnena, och Världsmedborgarens mognadsprov stödjer utmärkt dessa målsättningar. Utöver det är mognadsprovet ett ypperligt

sätt att förena olika läroämnen innehåll, exempelvis i form av temaveckor där vissa fenomen behandlas eller genom tvärvetenskapliga helheter, så kallade MOK-perioder. Liksom under MOK-perioder, skapas även under mognadsprovet ett projekt om ett specifikt ämne, som behandlas mångsidigt ur olika infallsvinklar, och olika läroämnen förenas på ett kreativt sätt.

2.2. I gymnasieundervisning

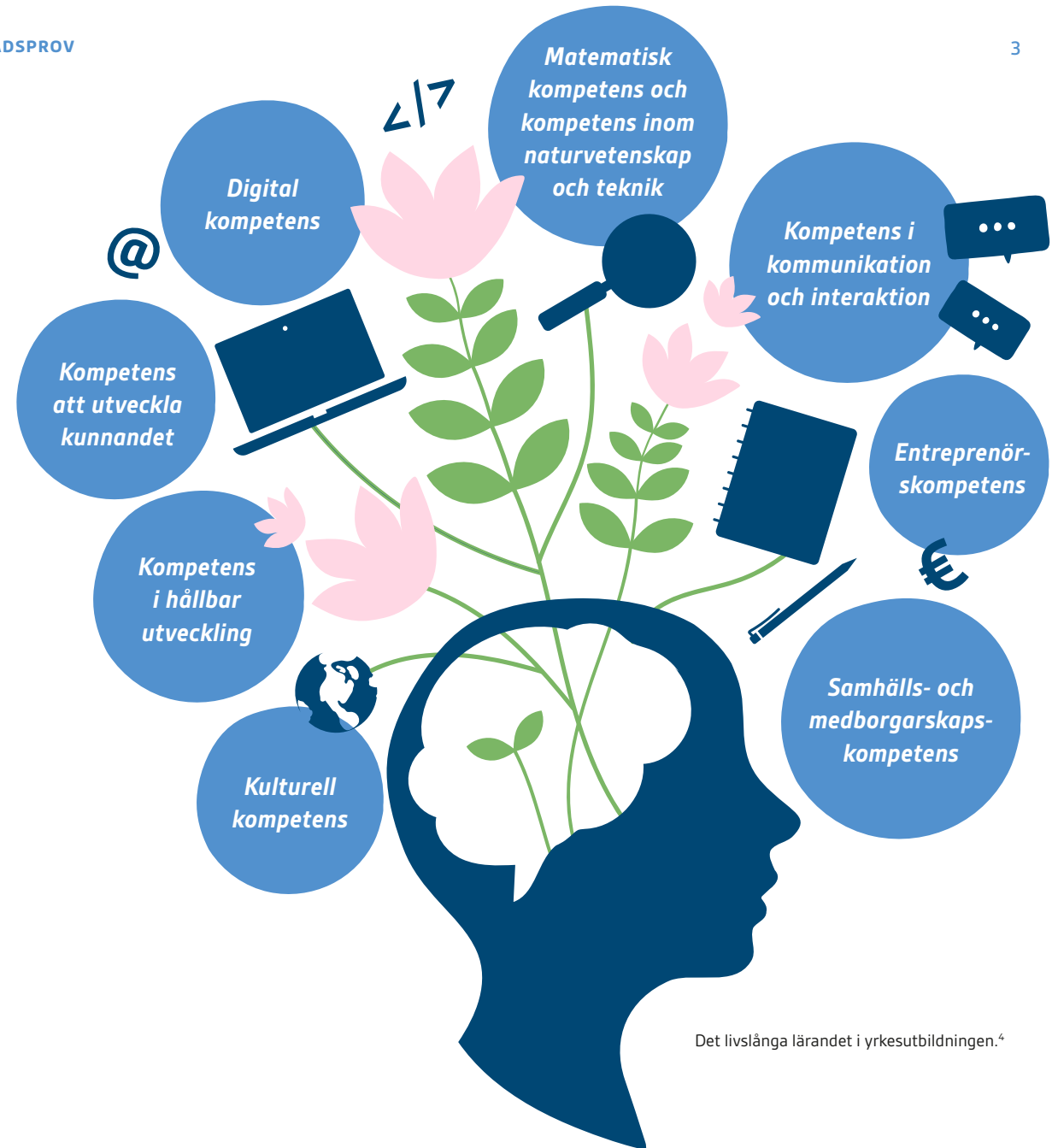
Världsmedborgarens mognadsprov stödjer även gymnasieundervisningens mål och värderingar: att växa som människa och civilisera hjärtat. Undersökningen som sker under mognadsprovet, dagboksreflektionen och aktiviteten som

utförs i undersökningsdelen, utvecklar mångsidigt gymnasie-elevs globala och kulturella kompetens, samhälleliga kunskaper, kommunikationsfärdigheter, tvärvetenskapliga och kreativa kompetens samt välfärds- och miljökunskaper. Gymnasiets läroplans etiska värdegrunder framgår även i mognadsprovets innehåll, eftersom provet utvecklar nyfikenhet, ansvarsfullhet, uthållighet och självkännet.

2.3. I yrkesutbildningens undervisning

Som en del av den yrkesinriktade grundexamens gemensamma studier förstärker Världsmedborgarens mognadsprov särskilt mycket kunskaper i kommunikation, interaktion och samhällsmedborgarskap. Som en intressant och mångsidig studiemetod stödjer mognadsprovet nyckelkompetenserna för livslångt lärande och utvecklar förmågan för kritiskt tänkande och kritisk informationssökning, som behövs för att växa till aktiva och ansvarsfulla samhällsmedlemmar. Som en del av den yrkesinriktade utbildningens ämnesspecifika studier fördjupar mognadsprovet förståelsen för det egna yrkesområdets omfattning samt betydelse på internationell, nationell, lokal och personlig nivå.

³ Utbildningsstyrelsen. 2021. Mångsidig kompetens med bilder och ord
Tillgänglig: [Mångsidig kompetens med bilder och ord | Utbildningsstyrelsen \(oph.fi\)](https://oph.fi/)

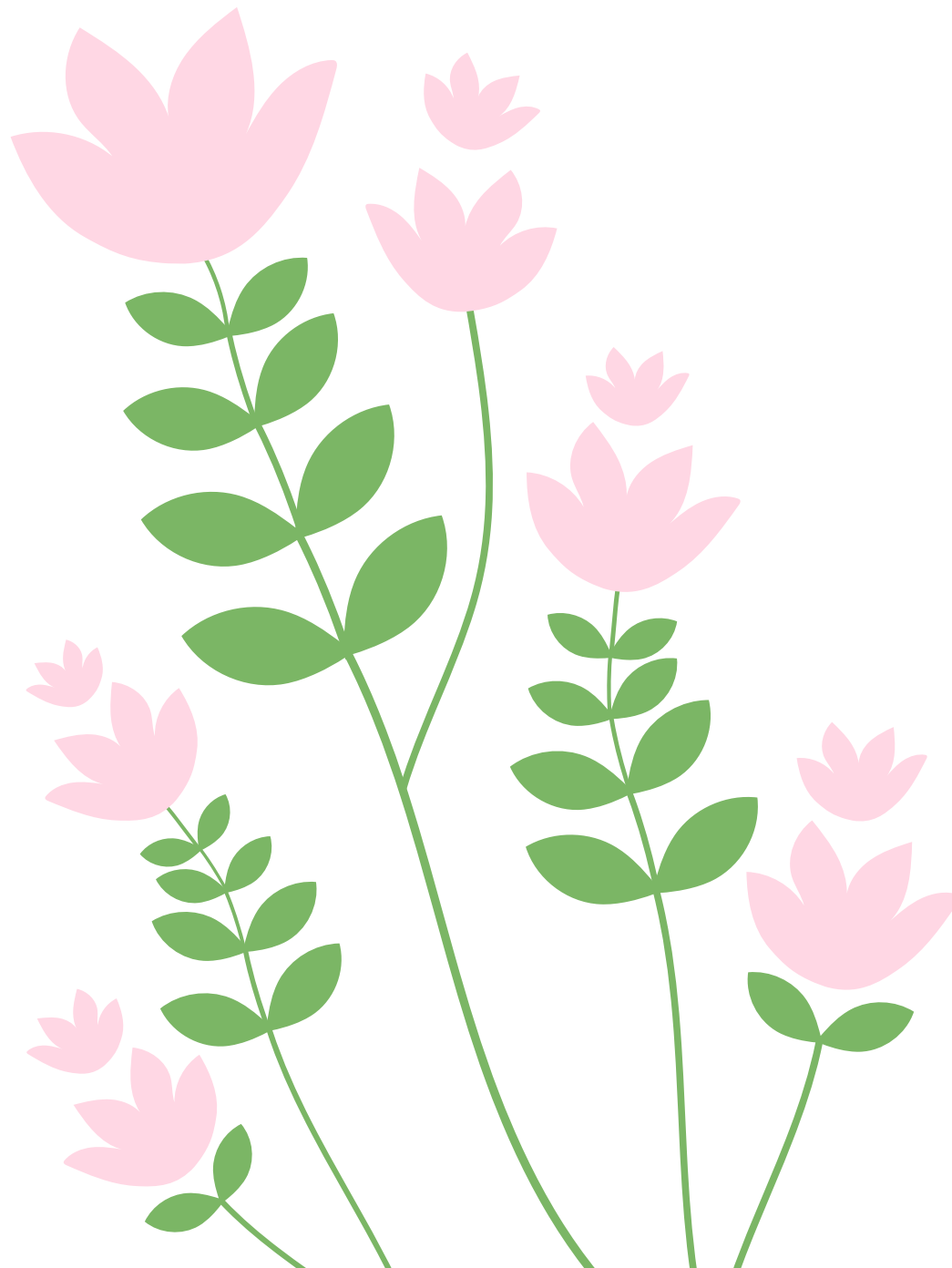
⁴ eGrunder. 2021. Nyckelkompetenser för livslångt lärande i yrkesutbildningen.
Tillgänglig: [eGrunder \(opintopolku.fi\)](https://opintopolku.fi/)

2.4. I högskolor och vuxenutbildningar

Världsmedborgarens mognadsprov lämpar sig för ämnesinnehållet vid så gott som varje högskola och fakultet, eftersom dess tema är valfritt och anpassningsbart till studierna. Mognadsprovet lämpar sig även utmärkt som en del av ett internationellt studentutbyte. Global medborgarfostran är i vuxenutbildningar kärnan för ett kontinuerligt och livslångt lärande. Mognadsprovet inkluderar interkulturell utbildning, miljöutbildning, utbildning i mänskliga rättigheter, utvecklingsutbildning samt utbildning för fred och konfliktlösning. (UNESCO/FINGO 2019⁵).

Att inkludera mognadsprovet som en del av kursprestationer eller att genomföra det som en egen lärohelhet kan överenskommas inom den egna utbildningsanläggningen. Studiepoäng eller kurskompensation beror på arbetets omfattning och komplexitet. Arbetet kan göras självständigt, men arbetet blir mer givande om ämnet kan diskuteras och studenten under arbetets olika skeden får kamrattöd och stöd av arbetets handledare.

⁵ FINGO (Finnish Development NGO's). 2019. Adult Learning and Education for Global Citizenship in Finland. Utredningens uppdrag: UNESCO Lifelong Learning Institute. Tillgänglig: https://uil.unesco.org/sites/default/files/doc/adult-education/gced_finlandbackgroundpaper.pdf

3. Mognadsprovets uppbyggnad

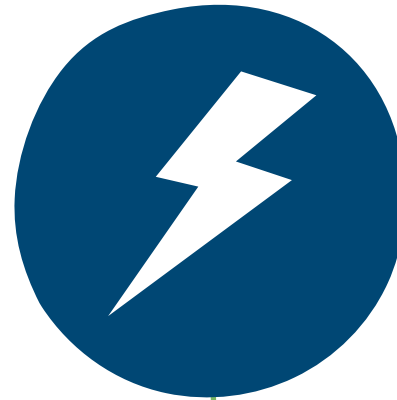
Världsmedborgarens mognadsprov består av fyra delområden: en dagbok, en undersökning, en aktivitet och en självutvärdering.

Dagbok

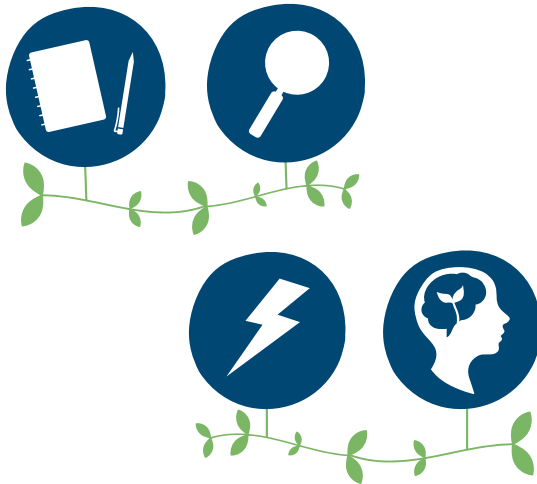
Undersökning

Aktivitetdelen

Självutvärdering

3.1. Dagbok

Mognadsprovets avläggare skriver dagbok regelbundet under hela mognadsprovet. Studenten får själv välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersform eller digital), en klippbok, en videoblogg eller en ljudinspelning. Den första anteckningen görs då arbetet inleds och den sista då aktivitetsdelen avslutas.

I dagboken antecknas under arbetets gång reflektioner om det man lärt sig, hur arbetet framskridit och egna tankar som väckts under processen. I dagboken bör även intressanta nyheter och artiklar samlas och vid sidan om dem kommentarer om medieuppföljningen. Således fungerar dagboken samtidigt som en mediedagbok. Vid medieuppföljningen är det viktigt att komma ihåg kritisk mediekompetens. I dagboken kan man anteckna tankar om det

budskap medier förmedlar; vem som kommer till tals och vem som syns på bilderna i olika medier. Speciellt intressant är att fundera på vem som inte syns eller vad som inte sägs och varför.

Analys av de egna tankarna är en betydelsefull del av dagboken. Dagboken kan vara personlig och måste inte visas till handledaren.

3.2. Undersökningen

I undersökningsdelen analyseras det valda ämnet på fyra nivåer: **internationell, nationell, lokal och personlig**. Sambanden mellan de olika perspektiven analyseras under hela undersökningstiden och det görs en omfattande undersökning av hur de olika nivåerna påverkar varandra. Avläggaren får själv välja hur undersökningen dokumenteras. Den kan vara i form av en skriftlig presentation (avhandling eller essä), en videoportfolio, en uppvisning, en serie av konstverk eller någon annan form. Det väsentliga är att dokumentera undersökningsdelen noggrant och tydligt. I undersökningen används mångsidigt olika informationskällor och ämnet analyseras ur olika perspektiv. Källorna anges noggrant i arbetet enligt instruktionerna. (Bilaga 2)

3.3. Aktivitetsdelen

Aktivitetsdelen är en betydelsefull del av världsmedborgarens mognadsprov. Målet är att dela med sig av den information som samlats under provet. Aktivitetsdelen utvecklar avläggarens interaktionsfärdigheter och fördjupar

inläringen av hur det undersökta ämnet är anknutet till vardagen och aktiviteter i det verkliga livet. Hur aktivitetsdelen förverkligas väljer avläggaren själv. Aktiviteten kan innebära till exempel ett informationstillfälle, en lektion, en presentation i klassen, en kampanj i sociala medier, konst, en utställning i skolans bibliotek, en artikel i den lokala dagstidningen eller en pjäs som handlar om det undersökta ämnet. Aktiviteten behöver inte utföras ensam, den kan utföras i samarbete med någon annan som avlägger mognadsprovet eller med hjälp av någon utomstående. Aktivitetsdelen bör innehålla en skriftlig beskrivning där aktivitetsplanen presenteras för läraren. Det är viktigt att delen inkluderar planen inför aktivitetsdelen, var aktiviteten ska utföras, andra möjliga deltagare, vilken respons aktiviteten fick samt egna tankar. Egna tankar som väcktes under aktiviteten bör även antecknas i dagboken.

3.4. Självutvärdering

Det egna arbetets utvärdering är den sista delen av Världsmedborgarens mognadsprov. Då arbetet är klart skrivs en självutvärdering, där man analytiskt utvärderar hur arbetsprocessen framskridit, dess olika skeden och den egna inläringen. Stödfrågor för självutvärdering eller formuläret (Bilaga 1) kan användas som stöd. När självutvärderingen görs är det bra att läsa igenom dagboksanteckningarna och försöka minnas hur det kändes i olika skeden av arbetsprocessen.

Undersökningens målsättning är att skapa en bild av:

Internationell verklighet

Den internationella verkligheten som utgör bakgrunden till det valda ämnet. De globala aktörer som inte nödvändigtvis synliggörs i läroböcker eller överskrider etablerade mediernas nyhetströskel är en del av den internationella verkligheten.

Nationell nivå

Den nationella nivån, det vill säga ämnets olika dimensioner ur ett finskt perspektiv. Hurudan information och vilken bild ger lagar, utrikespolitiska ställningstaganden och riktlinjer, inrikespolitiska riktlinjer, utbildnings- och forskningspolitik, medborgarorganisationer, konst eller medier av det valda ämnet? Hur framstår det i förhållande till den bild som den internationella kunskapsmiljön förmedlar?

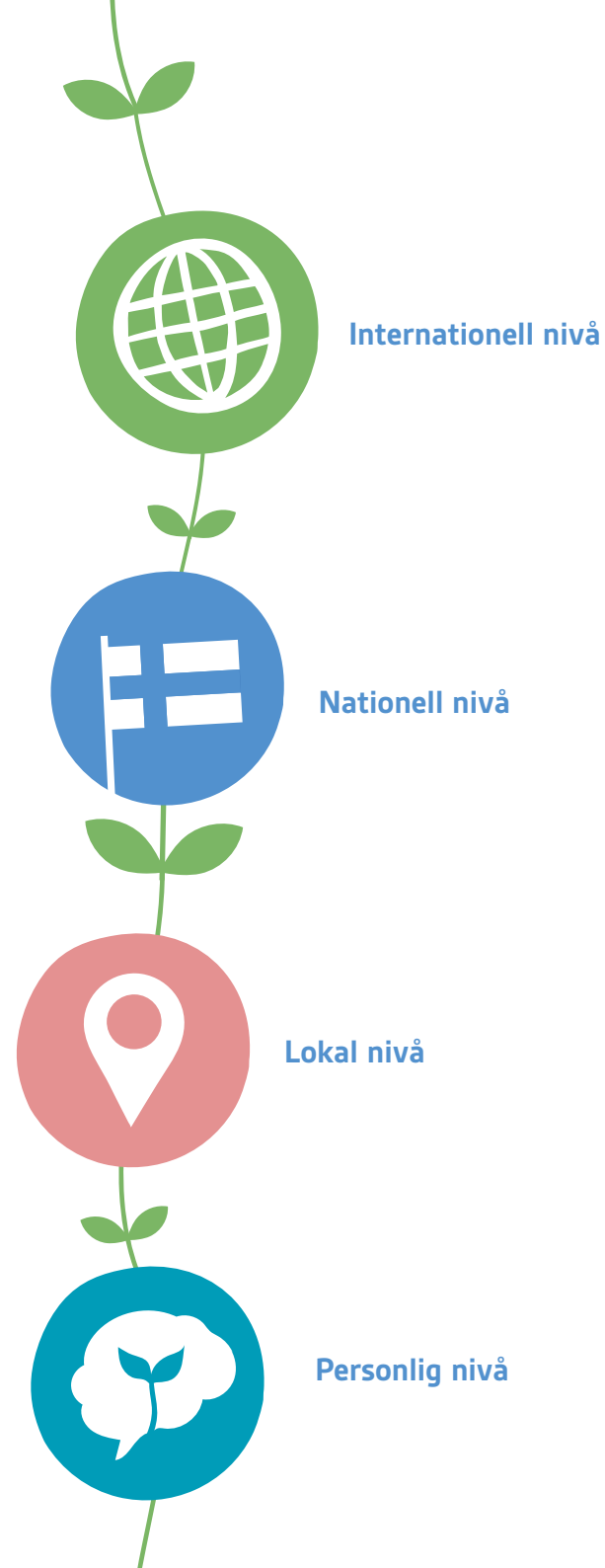
Den lokala dimensionen

I stället för faktainformation granskas i denna del känslor, attityder och föreställningar som det valda ämnet väcker. Det lönar sig att samla information genom att iaktta det omgivande samhället. Det görs

genom att granska synsätt som förekommer i den egna hemorten eller skolan och genom att samla information till exempel genom intervjuer. Ifall information inte finns eller människorna inte har en åsikt, är även det ett ställningstagande som man kan dra vissa slutsatser av. Den lokala delens målsättning är att studenten övar på att bedöma hur känslor, attityder och övertygelser inverkar på människors åsikter och agerande.

Den personliga nivån, individens egna kunskaps- och erfarenhetsmiljö.

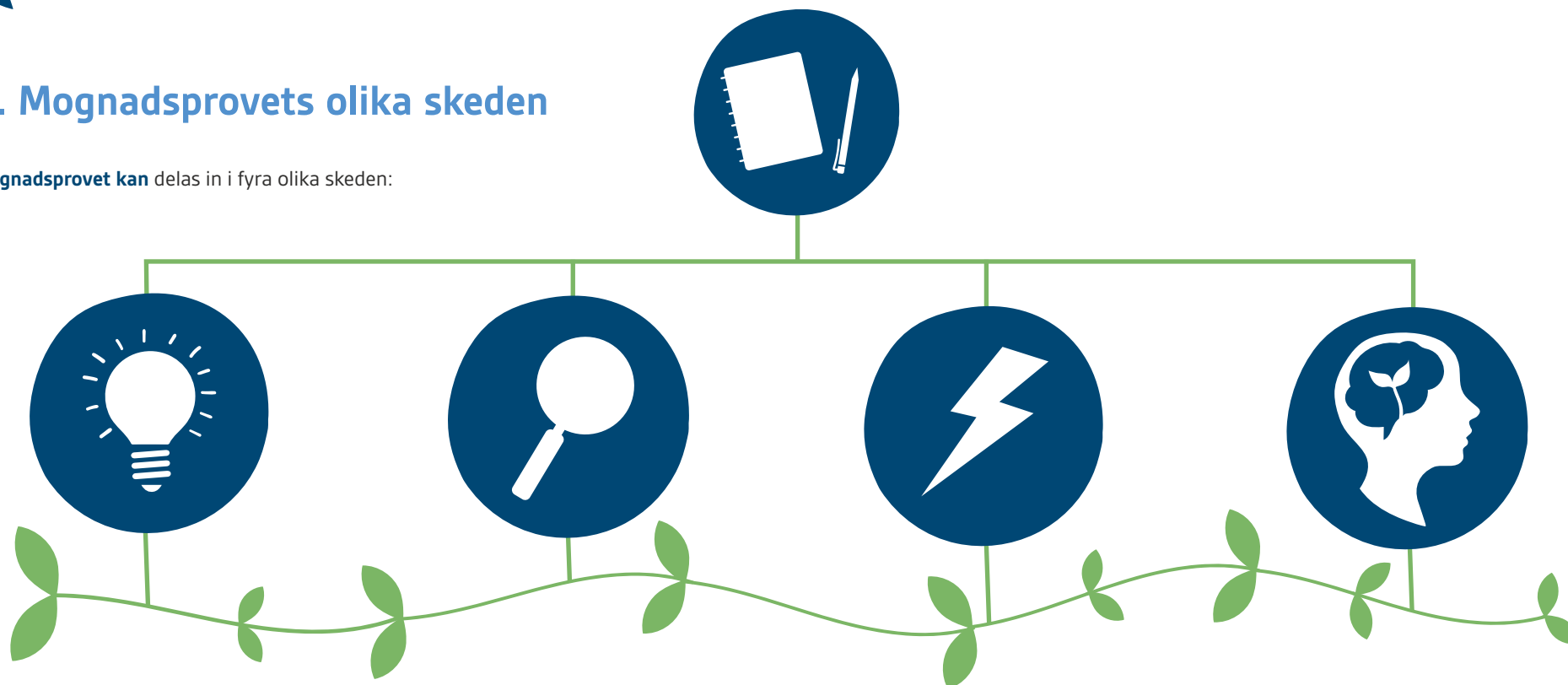
Hur avläggaren förhåller sig till det undersökta ämnet formas gradvis under arbetets gång. Då information hämtas ur olika källor, börjar en helhetsbild skapas, vilket leder till att åsikter och synsätt bildas. Varje människa har en egen individuell kunskapsmiljö, som består av tidigare inskaffade erfarenheter och kunskap. En välgjord dagbok kan utgöra mognadsprovets personliga nivå, men det är bra att framföra egna tankar även i andra delar av arbetet.

4. Mognadsprovets olika skeden

Mognadsprovet kan delas in i fyra olika skeden:

I det första skedet väljs undersökningsämnet och en plan för mognadsprovets förverkligande uppgörs: Skrivs undersökningen i form av en traditionell essä? Undersöks ämnet till exempel genom en videoblogg eller en konstportfolio? Utförs arbetet individuellt eller som ett grupp-arbete?

I det andra skedet börjar själva undersökningen. Informationssökningen påbörjas och en uppfattning av undersökningens begränsning skapas. Under undersökningstiden skriver studenten dagbok regelbundet. I dagboken antecknas egna tankar, frågor och känslor som väckts under arbetsprocessen. Det är bra att dela upp undersökningens delar i delmål, de hjälper att skapa en uppfattning om arbetets framskridande, arbetets följande skede och hjälper att hålla tidtabellen.

Det tredje skedet börjar i undersökningens slutskede. Aktivitetsdelens innehåll och hur den ska förverkligas planeras. Aktivitetsformen väljer mognadsprovets avläggare själv. Med lärarens stöd uppgörs en plan för aktivitetens tidtabell, nödvändigt material eller utrymmen som behövs för förverkligandet, samt andra frågor som relaterar till arrangemanget. Den sista anteckningen i dagboken görs då aktivitetsdelen är avslutad.

I det fjärde och sista skedet bör världsmedborgaren utvärdera sin inlärningsväg. Med hjälp av dagboken kan avläggaren reflektera över arbetets olika skeden, det egna arbetssättet samt analysera det egna tänkandet. Stödfrågorna för självutvärderingens hjälper eleven i självutvärderingen och vid behov kan läraren tillämpa frågorna enligt målgrupp.

1. Skedet: Val av ämne och planering

Mognadsprovet börjar med val av ämne. I världsmedborgarens mognadsprov väljer avläggaren ett ämne som intresserar och har globala dimensioner. Mångkulturalism, mänskliga rättigheter, tolerans samt miljö- och utvecklingsfrågor är exempel på lämpliga ämnesområden. Avläggaren själv bestämmer det exakta innehållet.

Tips!

I början av undersökningen kan tröskeln att börja arbetet kännas hög. Påminn eleven om att sådana känslor är normala. Det är väldigt vanligt att det i början känns att ämnet och arbetssättet är främmande och att pusslet är en enda röra. Resan görs ett steg i taget och så byggs även världsmedborgarens undersökning upp: en pusselbit i taget.

Vad kan jag redan om ämnet och varför intresserar det mig?

Vad är min åsikt i ämnet? Hur är ämnet anknutet till mig på personlig nivå?

Egna tankar och information om det valda ämnet kan till en början struktureras med hjälp av franska streck:

Hur an knyter ämnet till Finland?

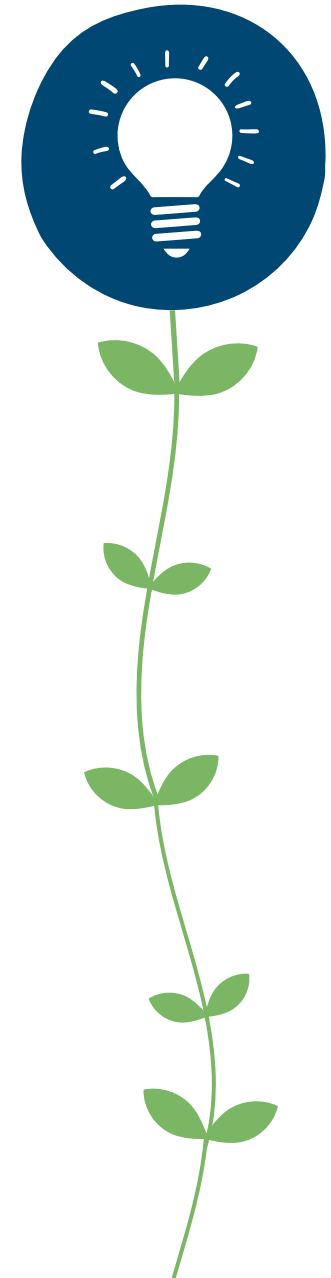
Vad vet jag om ämnet på internationell nivå?

Påverkar ämnet på lokal nivå i min hemort eller mitt grannskap?

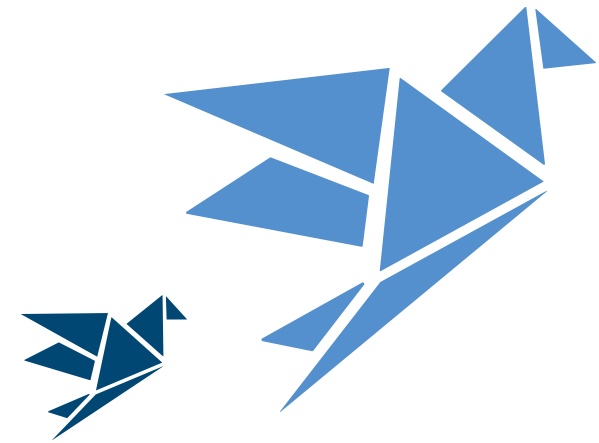
Tidigare Världsmedborgarens mognadsprov har handlat om bl.a. följande ämnen:

Mognadsprovets ämne	Årskurs	År	Förverkligande
<ul style="list-style-type: none">• Miljö och mänskliga rättigheter	Grundskola, årskurs 5	2020	Grupparbete, 6 elever
<ul style="list-style-type: none">• Flyktingar och migration i Finland• Rasism förr och nu• Adoption• Modevärldens arv till kommande generationer• Pälsdjursuppfödning	Högstadium, årskurs 9	2020	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Åldersgränser i olika länder• COVID-19 pandemin och dess följder på internationell och lokal nivå	Högstadium, årskurs 9	2021	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Dödsstraff• Trafficking	Gymnasium, abiturienter	2020	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Djurens rättigheter• Kvinnors ställning• Skönhetsideal	Gymnasium, årskurs 1	2021	Pararbete
<ul style="list-style-type: none">• Globala utmaningar och möjligheter inom sociala tjänster, samhällsarbete och klientrådgivning	Yrkehögskola	2019	Individuellt arbete

Nedanstående exempelämne synliggör hur ett ämne kan anknytas till olika läroämnena samt hur ämnet på ett omfattande sätt kan granskas ur olika infallsvinklar. Av exempelämnet finns ett sammanställt materialpaket i Elevens handbok.

Exempelämne: Ungas roll i konflikter och fredsbyggande

Det är bra att bekanta sig med ämnet till exempel genom att utnyttja skolbesök som erbjuds av Finlands FN-förbund och andra organisationer. Organisationerna cirkulerar i skolor och berättar om barn och ungas möjligheter till deltagande i fredsbyggande, bland annat genom att förhindra mobbning, rasism, hatretorik och diskriminering. Det finns även mycket färdigt FN-material om ämnet, så handledaren kan även själv hålla en introduktion till ämnet. Hela klassen eller gruppen kan fokusera på exempelämnet i mognadsprovet och varje elev eller grupp kan välja ett perspektiv som de fördjupar sig i. Ungas roll i konflikter och fredsbyggande kan behandlas i så gott som alla ämnen.

Religion och livsåskådning

I religion och livsåskådning kan eleven fundera över vad ungas roll i krig och konflikter är och varför krig uppstår i vissa områden. Ur religioners perspektiv kan man fundera hur religioner kunde främja eller förebygga ungas delaktighet.

Historia

I historia kan eleven bekanta sig med FN:s säkerhetsrådsresolution 2250 – Unga, fred och säkerhet samt med FN:s säkerhetsråds konfliktlösningshistoria.

Geografi

I geografi kan man lära känna ungas andel av befolkningen i olika delar av världen. Eleven kan fundera på vad den växande unga befolkningen behöver i samhället och

vad ungas roll i konfliktlösning är på regional och global nivå.

Samhällslära

I samhällslära kan man granska ungas ställning och rättigheters förverkligande i olika länder. Man kan bekanta sig med FN:s säkerhetsråd, fredsmedling och hur konflikter påverkar i världen. Hurdana åtgärder kan vidtas i Finland och på andra håll i världen för att främja ungas roll i fredsarbete?

Modersmål

I modersmål kan man öva på att skriva olika textgenrer om ämnet. Olika texter kan skapa en undersökningsportfolio. Eleven kan också öva på att hålla föredrag eller öva sina kommunikationsfärdigheter inför aktivitetens del.

Främmande språk

I främmande språk kan man söka information ur utländska medier för användning i mognadsprovet.

Bildkonst

I bildkonst kan man skapa konst, en designportfolio eller nödvändigt material inför aktivitetens del.

2. Skedet: Att påbörja undersökningen

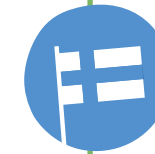
Undersökningen börjar med ämnets avgränsning och uppsökande av material. Informationen hämtas ur olika källor och utifrån det uppsökta materialet planeras frågor, ifall undersökningen använder intervjuer som material. Tankar som väcks under undersökningen bör antecknas i dagboken. Stödfrågor som hjälp i undersökningen och undersökningens delmål presenteras i Elevens handbok.

Tankar som väcks under undersökningen bör antecknas i dagboken.

Internationell nivå

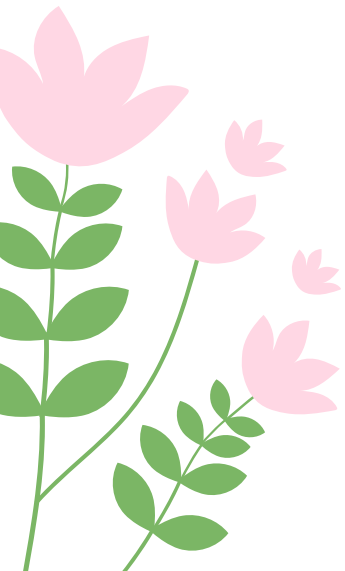
Nationell nivå

Lokal nivå

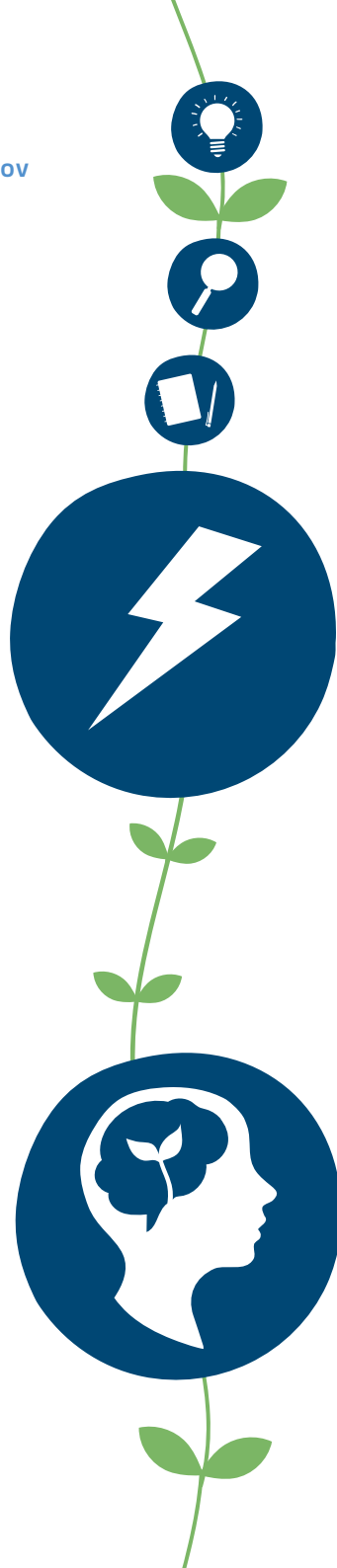
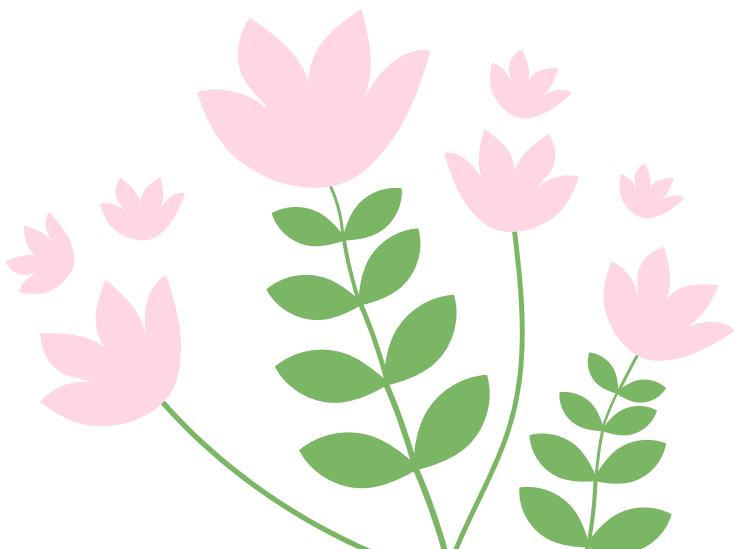
Personlig nivå

3. Skedet: Aktivitetsdelens planering och förverkligande

Då undersökningen är på slutrakan är det dags att fundera hur ämnet kunde behandlas på praktisk nivå. Aktivitetsdelens målsättning är att dela med sig av det man lärt sig om undersökningsämnet till en större publik och på så sätt öka medvetenheten i samhället. Aktiviteten planeras tillsammans med läraren. Det är bra att mognadsprovets avläggare tänker på aktivitetens målsättning: Är aktivitetens mål att påverka beslutsfattare eller skolan? Vill man åstadkomma förändring? Är målsättningen att öka medvetenheten om ämnet? Vill man öva på att ordna evenemang, kampanjer eller öva på att uppträda? Stödfrågor för aktivitetsdelens planering finns i Elevens handbok.

4. Skedet: Självtvärdering och det färdiga arbetets godkännande

Det egna arbetets utvärdering är det sista delen av Världsmedborgarens mognhetsprov. När undersökningen är avslutad bör världsmedborgaren göra en skriftlig självutvärdering, där hen analytiskt utvärderar arbetsprocessens gång, dess olika skeden och den egna inläringen. När man gör självutvärderingen är det bra att läsa igenom dagboksanteckningarna och reflektera över hur arbetet kändes i dess olika skeden.

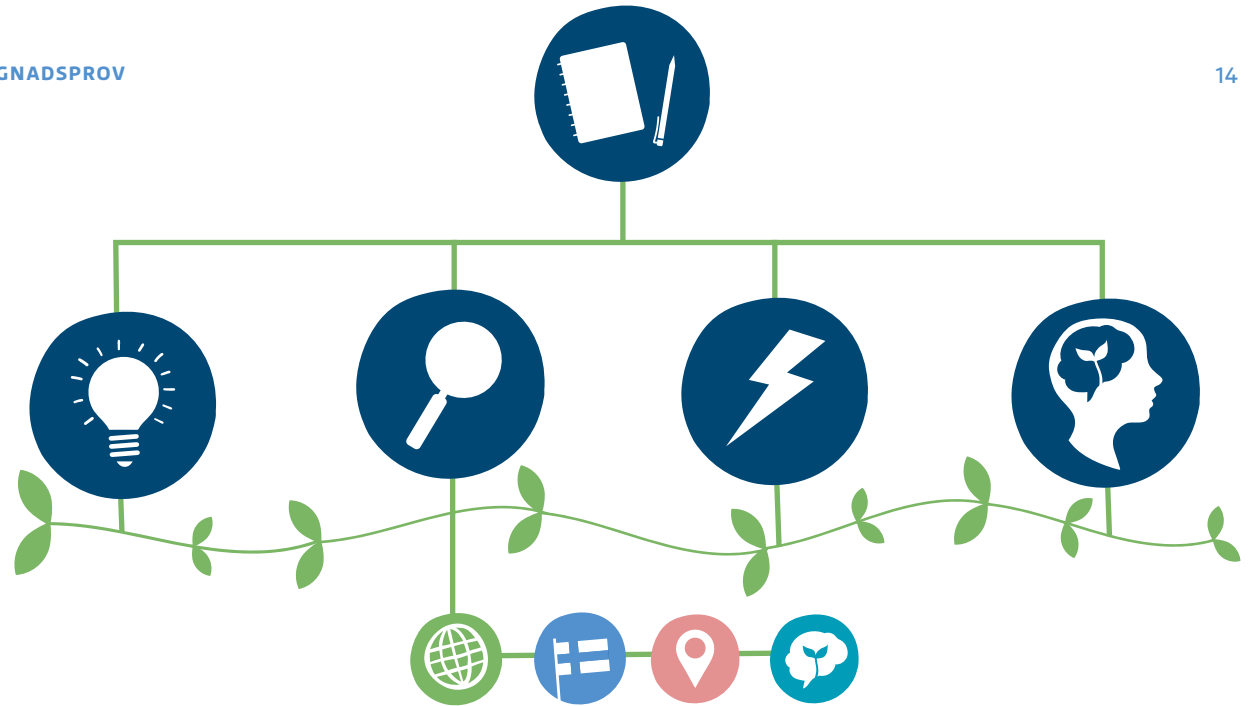
En godkänd prestation kräver att mognadsprovets olika skeden avklaras enligt anvisningarna. Arbetets uppbyggnad är samma för alla åldersgrupper, men inga stränga kriterier används i bedömningen. Arbetet bör ändå inkludera undersökningens alla nivåer (internationell, nationell, lokal och personlig).

I bedömningen används inte stränga kriterier och sifferbedömning rekommenderas inte. Mognadsprovets målsättning är att så fröet till det världsmedborgerliga tänkandet samt att väcka tankar om den egna inläringen och det undersökta ämnets anknytning till det egna livet och världen.

Läraren kan använda
checklistan och
utvärderingstabellen som
stöd i bedömningen.

Arbetets checklista

Kontrollera att arbetet innehåller:
☐ En dagbok som inkluderar arbetsprocessens beskrivning, egna tankar och en medieuppföljning
☐ En undersökning som består av information som uppsökts mångsidigt ur olika källor och på alla nivåer (internationell, nationell, lokal och personlig)
☐ Aktivitetsdelen och en beskrivning av den
☐ En tydligt markerad lista med källor och referenser som använts i undersökningen

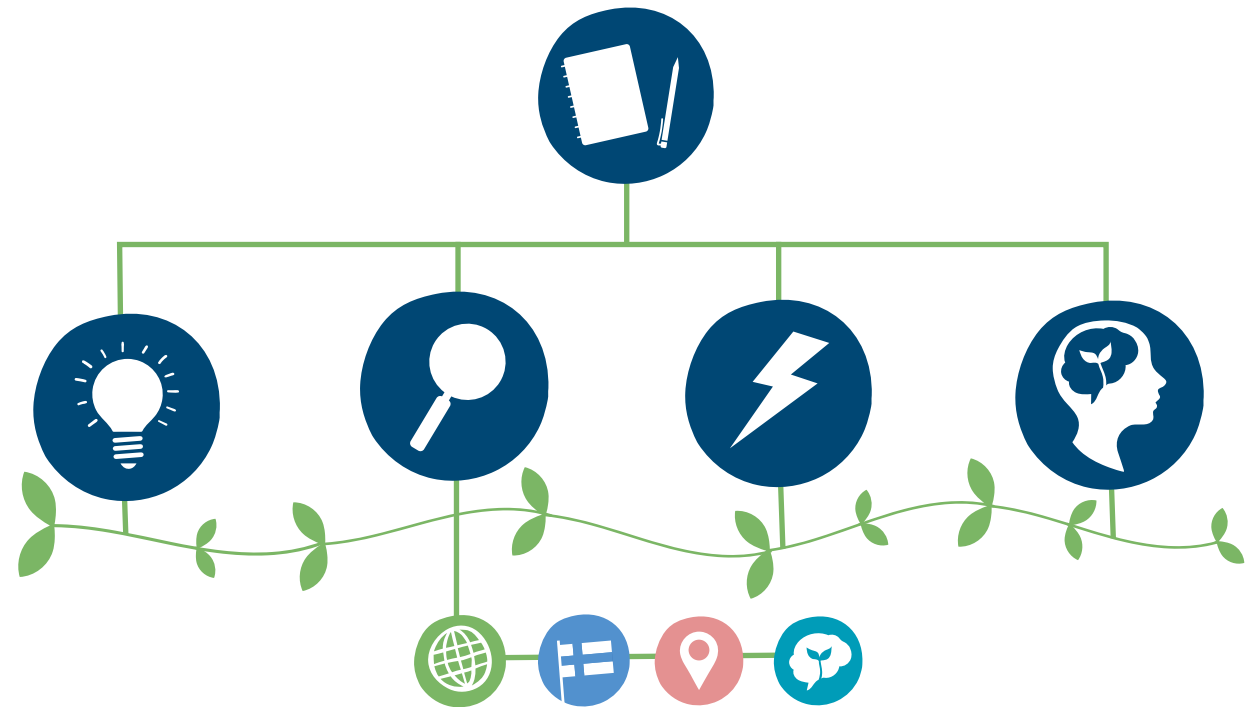
Utvärderingstabell

Målsättning	Innehåll	Bedömning
Eleven lär känna det valda ämnet/temat.	Plan, undersökning 	☐ Eleven gör arbetet självständigt. ☐ Eleven gör inte arbetet självständigt.
Eleven lär sig uppfatta samband mellan saker.	Undersökning, dagbok 	☐ Eleven är aktiv och producerar mångsidig text. ☐ Eleven antecknar sina observationer.
Eleven delar med sig av informationen och kunskapen som samlats under mognadsprovet.	Aktivitet 	☐ Eleven presenterar sitt arbete sakligt och arbetets tema har behandlats mångsidigt. ☐ Elevens arbete och presentationen var kortfattad.

5. Riktlinjer enligt målgrupp

I **mognadsprovet** varierar ämnets behandling beroende på avläggarens utgångspunkt och kunskapsnivå. Således är även målsättningarna beroende på elevens kunskap och kompetens. Specialgrupper kan göra mognadsprovet genom att anpassa målsättningarna så de är lämpliga för målgruppen. Arbetets uppbyggnad är ändå densamma för alla och arbetet bör inkludera alla krävda nivåer: internationell, nationell, lokal och personlig.

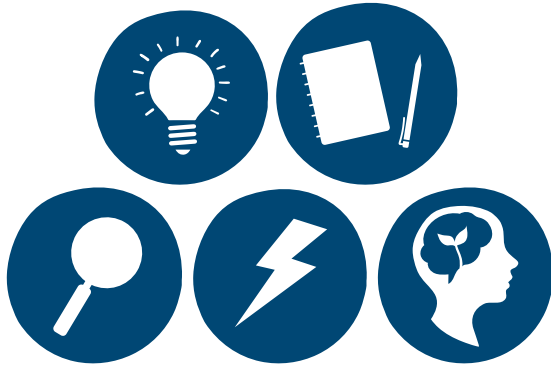

*Grundskolan
årskurs 3-6*

*Högstadiet
årskurs 7-9*

*Andra stadiet:
gymnasie- och
yrkesutbildning*

*Högskolor och
vuxenutbildning*

5.1. Grundskolan årskurs 3-6

Unga världsmedborgare i lågstadieålder behöver mycket uppmuntran och handledning av läraren under hela arbetets gång. I årskurs 3.-6. är elevens inlärningsfärdigheter och -metoder ännu under utveckling, och eleven behöver mycket uppmuntran för att känna igen sina egna förmågor. I mognadsprovet för lågstadie-eleven är växelverkan den bästa metoden att lära känna det valda ämnet: diskussion, övningar, lek och funktionella arbetsmetoder. Förmågan att tänka abstrakt och förstå orsak-verkan-samband utvecklas gradvis när eleven ser växelverkan och förhållanden mellan saker och fenomen.

Arbetets varaktighet: ca. en månad

I lågstadieålder är det möjligt att elevernas tålamod inte räcker till för utförandet av en långvarig undersökning. Handledaren bör därför, med hänsyn till målgruppen, be-

stämna hur länge arbetet ska pågå och hur mycket tid eleven bör lägga på det. Mognadsprovet kan förverkligas som en kortare läroheltet, men en långvarig, flera veckor lång undersökningsprocess möjliggör en större utveckling för eleven och ger mer tid för det egna tänkandets utveckling. Arbetet behöver ändå inte räcka längre än en månad.

Dagbok

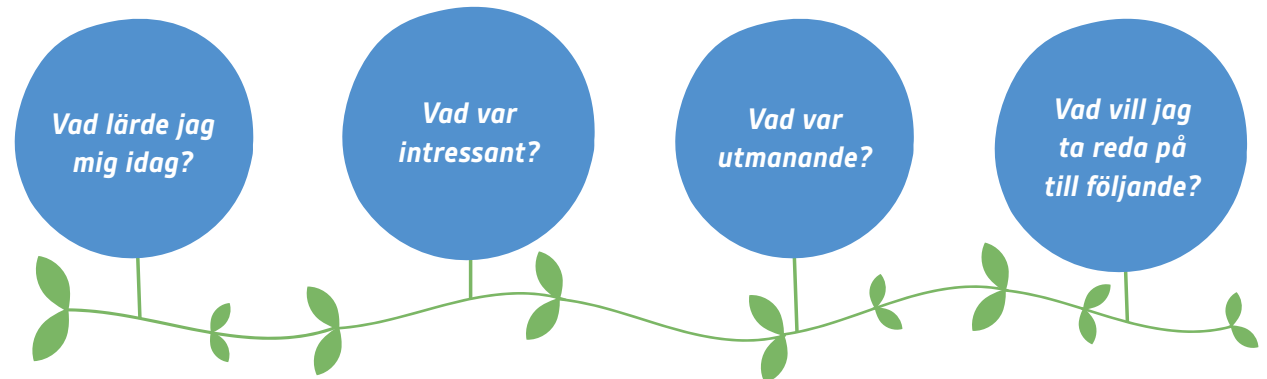
I dagboken kan barnen väldigt fritt beskriva hur arbetet framskrider och sina egna tankar. Genom att göra anteckningar alltid då arbetet framskrider blir dagboksskrivandet regelbundet. Om verbalt uttryck känns svårt kan eleven även uttrycka sig genom att rita i dagboken. En gemensam dagbok som cirkulerar i klassen kan vara bra för yng-

re världsmedborgare, speciellt om mognadsprovet avläggs som ett gemensamt projekt i klassen. Den sista anteckningen i dagboken görs då aktivitetsdelen avslutas.

Börja med detta:

- Dela ut häften eller paddor som eleverna gör dagboksanteckningar i
- Ifall digitala verktyg används, skapa en tom textfil i den gemensamma lärobasen (t.ex. Google Classroom, Edmodo, Drive)
- Påminn eleverna att anteckna i dagboken regelbundet, varje gång arbetet framskrider

Frågor som stöd för dagboksreflektionen:

Undersökning

I lågstadiet kan undersökningen vara mer yttlig och källorna mer begränsade än för äldre elever. I lågstudier kan hela klassen tillsammans genomföra undersökningen, och eleverna kan fördjupa sig i mindre delområden. Som undersökningsmaterial är intervjuer av skolans personal, andra elever eller släktingar väl lämpade.

Att följa den lokala dagstidningen och bekanta sig med någon för undersökningen relevant webbsida rekommenderas. Tidningsklipp, artiklar och annat material kan inkluderas i dagboken, så den samtidigt fungerar som en mediedagbok. Skolans eller närbibliotekets utbud av litteratur räcker för lågstadie-elever.

Ge instruktioner enligt följande:

Välj ett intressant ämne och strukturera dina tankar med hjälp av franska streck

- Vad vet jag redan om ämnet och varför intresserad det mig?
- Hur syns ämnet i världen? Hur är ämnet anknutet till Finland?
- Påverkar ämnet i min hemort eller i mitt grannskap?
- Vad är min åsikt om ämnet? Hur är ämnet anknutet till mig på personlig nivå?

Leta upp information om ämnet

- Intervjua familj, skolans personal, vänner.
- Sök information och bilder som anknyter till ämnet ur tidningar, skolans böcker och internet.
- Kom ihåg att ett kritiskt förhållningssätt till informationen. Kom ihåg att tänka på ämnets olika nivåer: internationell, nationell, lokal och personlig.

Skriv, rita, gör en tankekarta av tidningsartiklar eller gör en stor affisch där ämnets olika undersökningsnivåer (internationell, nationell, lokal och personlig) presenteras

- Arbetet kan vara i pappersform eller digitalt
- Ifall arbetet utförs i form av en bildserie, bör vid sidan om bilderna tilläggas en förklaring av undersökningens olika nivåer och perspektiv.
- Källor anges enligt anvisningarna (Bilaga 2)

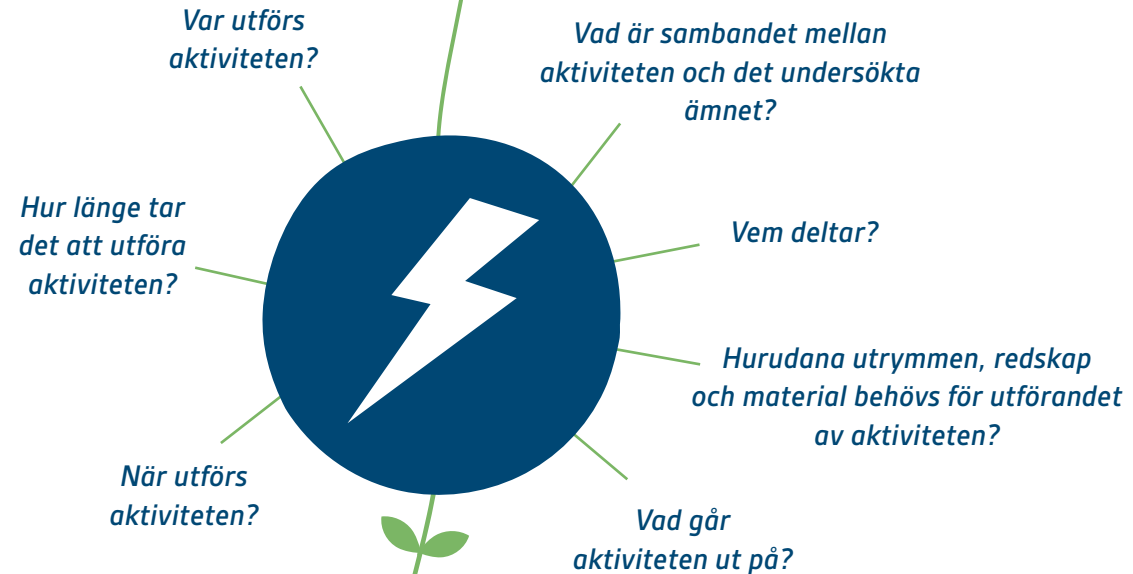

Aktivitet

Aktivitetsdelens målsättning är att eleven delar med sig av och förmedlar det hen lärt sig under mognadsprovet. Det är bra att handleda barnen att lägga märke till sina egna möjligheter att påverka. Endast fantasin sätter gränser för lågstadie-elevens aktivitetsformer! Aktivitetsdelen kan förverkligas i klassen till exempel genom en pjäs eller en morgonsamling. Klassen kan rita, göra en video, skriva i skolans tidning, hitta på en lek eller ordna en bild- eller konstutställning i skolans korridor. En basar eller ett välgörenhetsevenemang kopplat till temat passar även utmärkt som ett gemensamt projekt för hela klassen. Mer traditionella former som föredrag ensam eller i smågrupper fungerar även bra, ifall läraren anser det vara den bäst lämpade aktivitetsformen för målgruppen. Den sista anteckningen i dagboken görs då aktivitetsdelen är avslutad.

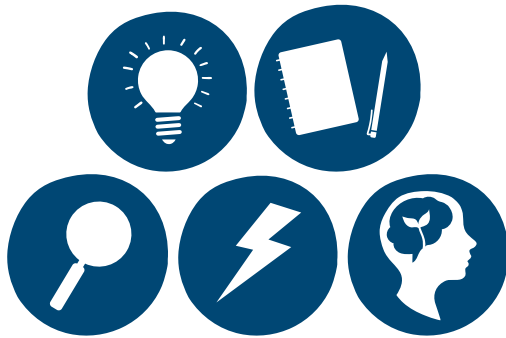
Ge instruktioner enligt följande:

- Aktivitetsplanen presenteras för läraren och bör svara på följande frågor:

Självutvärdering

Det är bra att öva på självutvärdering med unga elever. Eleverna kan själv skriva självutvärderingen eller alternativt kan handledaren välja lämpliga reflektionsfrågor för åldersgruppen från frågelistan (Bilaga 1). För de allra yngsta eleverna kan handledaren använda självutvärderingsblanketten (Bilaga 1). Målet med självutvärderingen är att reflektera över arbetsprocessen och tänka på vad arbetets utförande lärde eleverna. Utvärderingen lämnas in till läraren.

5.2. Högstadiet (årskurs 7-9)

I högstadiet kan mognadsprovet avläggas som ett tillämpat valfritt ämne eller som del av fenomenbaserad och mångvetenskaplig undervisning. Elever i högstadieålder klarar med hjälp av handledarens stöd att självständigt fördjupa sig i ett ämne och förverkliga ett forskningsprojekt i stil med mognadsprovet relativt självständigt. Elevens egna utgångsläge måste ändå beaktas i undersökningen, då källor används och då presentationsformen för undersökningen väljs. Aktiviteten bör förverkligas på ett sätt som är lämpligt för vardera elevs individuella kunskapsnivå. Strukturen och vissa riktlinjer är gemensamma för alla, men arbetet bör även spegla avläggaren.

Arbetets varaktighet: en termin, en till två timmar i veckan

I högstadiet tar arbetet ungefär en period om det genomförs som en del av en kortvarig, tillämpad valfri kurs. En långsiktig undersökningsprocess möjliggör dock mer ut-

veckling eftersom det ger mer tid för det egna tänkandets utveckling. Mognadsprovet kan även förverkligas genom en kort lärohelhet: alla högstadieelevers tålamod räcker inte till för att göra ett långt undersökningsarbete. Handledaren bör därför, med hänsyn till målgruppen, avgöra hur länge arbetet ska pågå och hur mycket tid eleven ska lägga på det. Krav på arbetets sidantal har inte givits, eftersom det finns många olika sätt att genomföra mognadsprovet.

Dagbok

Dagboken uppdateras regelbundet under hela arbetet. Den första anteckningen görs då arbetet inleds (första planeringsdagen) och den sista på arbetets sista dag (då aktivitetsdelen avslutas). Dagboken avspeglar de känslor provets avläggare har under arbetets gång och beskriver avläggarens utveckling i arbetets olika skeden. Under processen antecknas reflektioner om arbetets framskridande, den egna inläringen, tankar som väckts samt den information medier förmedlar om undersökningsämnet. I dagboken bör eleven samla intressanta nyheter och artiklar samt inkludera anteckningar om tankar som väckts under medieuppföljningen. Således fungerar dagboken även som en mediedagbok. För elever i högstadieålder bör vikten av ett kritiskt förhållningssätt till information betonas. I dagboken antecknar eleven tankar om budskapet medier förmedlar. Eleverna kan fundera på vem som kommer till tals i artiklarna och vem som syns i bilderna? Speciellt intressant är att fundera vem som inte syns eller vad som inte

sägs och varför. Det egna tänkandets analys är en viktig del av dagboken.

Dagboken kan vara personlig, handledaren behöver nödvändigtvis inte se den. Det är ändå viktigt att försäkra att dagboken uppdateras regelbundet och är rätt gjord. Dagboken finns främst till för eleven själv eftersom den stödjer utvärderingen av arbetsprocessen och elevens utveckling under arbetets gång.

Ge instruktioner enligt följande:

- Mognadsprovets avläggare får välja dagbokens format. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersform eller digital), klippbok, videoblogg, samling av ljudinspelningar eller en publikationsserie i sociala medier.
- Dagboken kan vara personlig, handledaren behöver inte se den.
- Dagboken uppdateras regelbundet under hela arbetet.
- I dagboken antecknas reflektioner om arbetets framskridande, den egna inläringen och tankar som väckts. I dagboken antecknas även informationen medier förmedlar om det valda ämnet. Använd Stödfrågor för tänkandet som hjälp (Elevens handbok)

Före arbetet påbörjas be eleverna bekanta sig med Elevens Handbok för Världsmedborgarens mognadsprov.

Undersökning

Undersökningens exakta innehåll och avgränsning bestämmer eleven själv. Högstadiel elever klarar av självständigt arbete och av dem kan förväntas initiativtagande. För vissa elever kan grupparbete vara lämpligare än självständigt arbete.Handledarens roll som en aktivt stödjande och uppmuntrande part är betydelsefull. Av eleverna förväntas mångsidig fördjupning i informationen och en djupgående infallsvinkel på undersökningen. Undersökningsmaterialet kan vara rätt så brett och vetenskapligt. Intervjuer av medstudenter, skolans personal eller andra i den egna närkretsen är lämpliga som undersökningsmetod för högstadiel elever. Eleverna kan uppmuntras att göra enkäter till olika organisationer eller experter inom undersökningsämnet.

En mångsidig medieuppföljning är en viktig del av mognadsprovet. Utöver den lokala dagstidningen är det bra att följa nationella och internationella tidningar. Internetskällor bör granskas kritiskt och det är bra att styra högstadiel elever till pålitliga och sakliga sidor. Användningen av Wikipedia har blivit allt vanligare och informationen är oftast korrekt, men det är viktigt att påminna unga om ett kritiskt förhållningssätt då de letar efter och hanterar information, eftersom artiklarna kan redigeras av vem som helst (YLE Oppiminen 2019⁶).

⁶ Yle. 2019. Voiko Wikipediaan luottaa? Tarkista ainakin nämä viisi asiaa. Yle Oppiminen. Tillgänglig: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/05/03/voiko-wikipediaan-luottaa-tarkista-ainakin-nama-viisi-asiaa>

Ge instruktioner enligt följande:

Välj ett intressant ämne och strukturera dina tankar med hjälp av franska streck a

- Vad vet jag redan om ämnet och varför intresserar det mig?
- Vad vet jag om ämnet på internationell nivå?
Hur anknyter ämnet till Finland?
- Påverkar ämnet på lokal nivå i min hemort eller i mitt grannskap?
- Vad är min åsikt om ämnet? Hur är ämnet anknutet till mig?

Leta upp information om ämnet

- Intervjua familj, skolans personal, vänner, organisationer eller experter.
- Leta information och bilder om ämnet ur tidningar, böcker och internet.
- Kom ihåg att ett kritiskt förhållningssätt till informationen:
 - » Är informationen sann?
 - » Vem har skrivit/fotat/publicerat den?
 - » Kan jag vara säker att informationen är sann?
 - » Varifrån kunde jag försäkra att informationen är sann eller få mer information?
- Glöm inte ett kritiskt förhållningssätt till information och kom ihåg att analysera de olika nivåerna (internationell, nationell, och personlig).

Välj förverkligandesätt

- Skriv, gör en videoserie, skapa bildkonst eller en portfolio av tidningsklipp, som behandlar undersökningsämnets olika nivåer: internationell, nationell, lokal och personlig.
- Arbetet kan vara i pappersform eller digitalt.
- Ifall arbetet utförs i form av en bildserie eller någon annan slags konstverk, bör vid sidan om bilderna finnas en förklaring av undersökningens olika nivåer och perspektiv.
- Källorna anges skriftligt enligt anvisningarna (Bilaga 2).

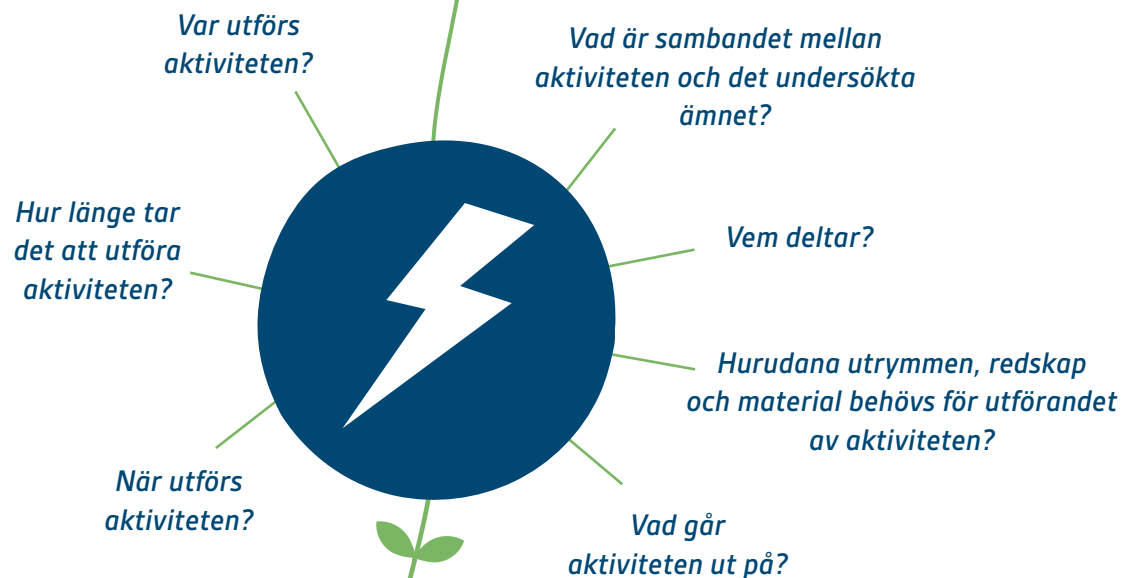

Aktivitet

Aktivitetsdelens målsättning är att dela och förmedla det man lärt sig under provet samt att märka sina egna möjligheter att påverka. Aktivitetsdelen kan vara en traditionell presentation, men större påverkningsmöjligheter är ofta mer meningsfulla för högstadiel elever. Eleven kan förverkliga en kampanj i sociala medier, ett välgörenhetsevenemang, en temadag i klassen eller ordna en dokumentärvisning och ett diskussionstillfälle. Klassen eller enskilda elever kan även presentera arbetet för organisationer eller kommunala beslutsfattare, skriva i skolans tidning eller skriva en insändare i den lokala dagstidningen. En utställning av elevernas projekt kan ordnas i skolans korridor eller publiceras på skolans hemsidor, ifall en affisch eller annan slags visuell presentation har skapats under mognadsprovet.

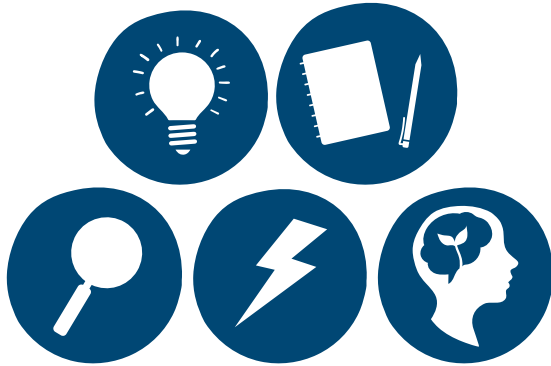
Ge instruktioner enligt följande:

- Inför aktivitetsdelen skapas en plan som presenteras till läraren och bör svara på följande frågor:

Självutvärdering

I självutvärderingen granskas arbetsprocessens gång och dess olika skeden. Under självutvärderingen är det bra att läsa dagboken och reflektera över hur arbetsprocessen kändes under de olika skedena: **jag blev förvirrad av..., jag kände upplevelser av framgång då ..., jag fick en idé till följd av..., det väckte känslor av komplexitet då jag förstod att...**Frågelistan i bilaga 1 kan användas som stöd i. Självutvärderingen lämnas in till handledaren.

5.3. Andra stadiet: gymnasie- och yrkesutbildning

I gymnasiet kan mognadsprovet vara en valfri kurs eller ett mångvetenskapligt projekt. I yrkesinriktade utbildningar kan mognadsprovet kopplas till utbildningens gemensamma studier och aktuella teman. Andra stadiets studerande kan avlägga arbetet i stort sett självständigt, dock blir arbetsprocessen mer givande om eleverna utbyter tankar och diskuterar saker i grupp.Handledarens roll är att vara uppmuntrande och att väcka kritiskt tänkande.

Arbetets varaktighet: ca. 30 timmar, en till två undervisningsperioder

Mognadsprovet kan avläggas till exempel som en egen kurs eller en ämneshelhet, i vilket fall mängden tid som läggs på arbetet bestäms utgående från kursen eller undervisningsperiodens längd. En långsiktig undersökningsprocess utvecklar eleven mer och ger mer tid för det egna

tänkandets utveckling, men mognadsprovet kan även förverkligas genom kortare lärohelheter. Av andra stadiets studerande kan krävas minst en månad lång forskningsprocess, det möjliggör att inläringen och arbetets fördjupning hinner börja ordentligt och mognadsprovets krav uppfylls lättare. Vissa studenters forskningsfärdigheter kan fortfarande vara under utveckling, och då bör lärarens stöd och handledning vara regelbundna.

Dagbok

Dagboken uppdateras regelbundet och den första anteckningen görs då arbetet påbörjas (första planeringsdagen) och den sista på arbetets sista dag (självvärderingsdagen). Under mognadsprovet antecknas reflektioner av arbetets framskridande, den egna inläringen och tankar som väckts under arbetet. Studenten gör även en medieuppföljning av det valda ämnet. I dagboken kan intressanta nyheter och artiklar samlas, dessutom bör tankar som väckts under medieuppföljningen antecknas. Således fungerar dagboken även som en mediedagbok. I dagboken kan studenten anteckna tankar om budskapet medierna förmedlar; vem hörs i artiklarna och vem syns på bilderna? Speciellt intressant är att analysera vem som inte syns eller hörs och varför. Analys av det egna tänkandet är en viktig del av dagboken.

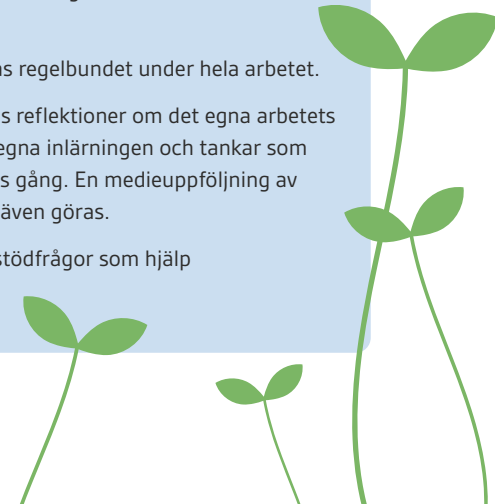
Mognadsprovets avläggare får välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersversion eller digital), en klippbok, en videoblogg, en samling

av ljudinspelningar eller till exempel en publikationsserie i sociala medier.

Dagboken fungerar som en kanal för självuttryck och ett kritiskt förhållningssätt till ny information bör betonas. Dagboken kan vara personlig, handledaren behöver nödvändigtvis inte se den. Syftet med dagboken är att den studerande öppet kan analysera frågor och känslor som ämnet och arbetet väcker. Det är ändå viktigt att försäkra att dagboken uppdateras regelbundet och är rätt gjord. Dagboken är i första hand till för eleven själv och hjälper eleven att bedöma arbetsprocessen och utvecklas under arbetet.

Ge instruktioner enligt följande:

- Mognadsprovets avläggare får fritt välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersform eller digital), en klippbok, en videoblogg, en samling av ljudinspelningar eller till exempel en publikationsserie på sociala medier
- Dagboken kan vara personlig, handledaren behöver inte se den.
- Dagboken uppdateras regelbundet under hela arbetet.
- I dagboken antecknas reflektioner om det egna arbetets framskridande, den egna inläringen och tankar som väckts under arbetets gång. En medieuppföljning av det valda ämnet bör även göras.
- Använd tänkandets stödfrågor som hjälp (Elevens handbok)

Undersökning

Av andra stadiets studerande kan man kräva ett kritiskt förhållningssätt till forskning. Undersökningens exakta innehållsmässiga avgränsning väljer avläggaren själv. Informationskällorna är mycket mångsidigare än i grundskolan. Andra stadiets studerande bör följa aktuella händelser i världen och söka information ur internationella källor. Litteratur och forskning om ämnet bör uppsökas ur närbibliotekets utbud men även ur universitets och andra högskolors utbud. Att kontakta olika organisationer och experter, intervjuer och enkäter är bra insamlingsmetoder av undersökningsmaterial.

Det bör fästas extra uppmärksamhet vid källhänvisningarna. Publikationer, artiklar och andra nyttiga sidor som berör ämnet bör sökas från internet. Fastän användningen av Wikipedia har blivit allt vanligare och informationen på sidan vanligtvis är sann, är det viktigt att påminna unga om ett kritiskt förhållningssätt till information då de söker och hanterar information eftersom vem som helst kan redigera artiklarna (Yle Oppiminen 2019⁷)

Av undersökningsdelen krävs en omfattande och mångsidig behandling av ämnet och de egna tankarna. Andra stadiets studerande har redan utvecklat ett konceptuellt tänkande på vuxen nivå, vilket är bra att ta hänsyn till när undersökningens nivå utvärderas.

⁷ Yle. 2019. Voiko Wikipediaan luottaa? Tarkista ainakin nämä viisi asiaa. Yle Oppiminen. Tillgänglig: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/05/03/voiko-wikipediaan-luottaa-tarkista-ainakin-nama-viisi-asiaa>

Ge instruktioner enligt följande:

Välj ett intressant ämne och strukturera dina tankar med hjälp av franska streck a

- Vad vet jag redan om ämnet och varför intresserad det mig?
- Hur syns ämnet i världen? Hur är ämnet anknutet till Finland?
- Påverkar ämnet i min hemort eller i mitt grannskap?
- Vad är min åsikt om ämnet? Hur är ämnet anknutet till mig på personlig nivå?

Leta upp information om ämnet

- Leta efter information och bilder ur tidningar, böcker och internet. Intervjua familj, skolans personal, vänner, organisationer eller experter
- Kom ihåg ett kritiskt förhållningssätt till informationen du finner och att behandla alla nivåer (internationell, nationell, lokal och personlig)
- I Elevens handbok finns exempel på material som ger redskap för en behandling av konflikter, fredsmedling och fredsbevarande i Världsmedborgarens mognadsprov.

Välj förverkligandesätt

- Skriv, gör en videoserie, skapa bildkonst eller en portfolio av tidningsklipp, som behandlar undersökningsämnets olika nivåer: internationell, nationell, lokal och personlig
- Arbetet kan vara i pappersform eller digitalt
- Ifall arbetet är en bildserie eller annan slags konstnärligt verk, bör en förklaring om undersökningens perspektiv och nivåer inkluderas i arbetet.
- För att skapa en bild av arbetets framskridande: planera arbetets olika skeden, skapa en tidtabell och delmål. I Elevens handbok finns tips för uppsättning av delmål.
- Källorna anges skriftligt enligt anvisningarna (Bilaga 2)

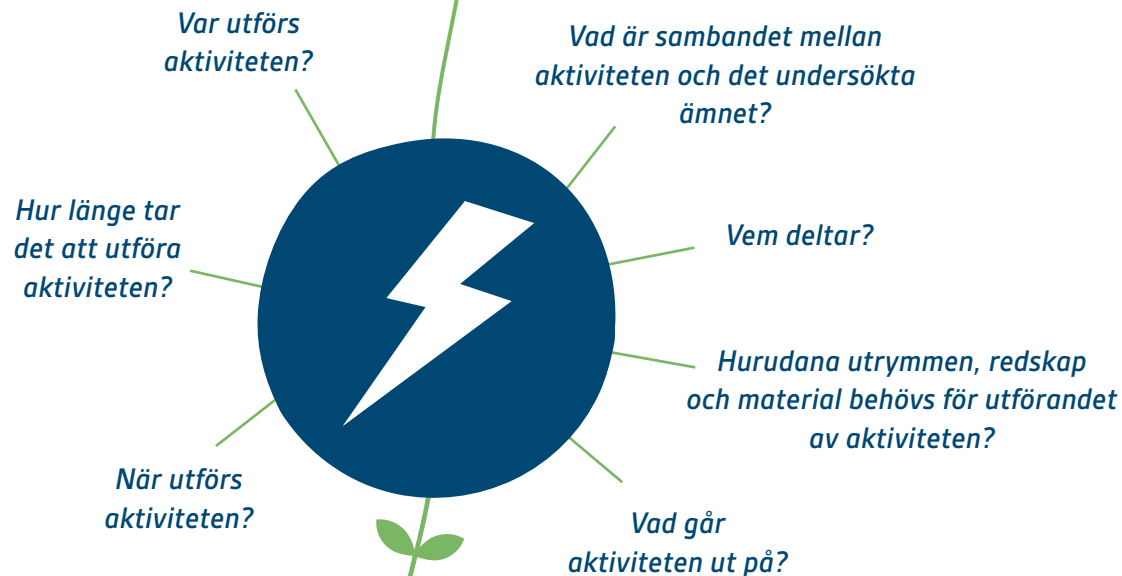

Aktivitet

Aktivitetsdelens målsättning är att dela och förmedla den lärda informationen till andra samt att förstå sina egna möjligheter att påverka. Det lönar sig att uppmuntra unga att komma på aktivitetsformer som är kreativa och återspeglar dem själv. Aktivitetsdelen kan vara en traditionell presentation men en mer omfattande verksamhet är ofta mer betydelsefull för andra stadiets studerande. Avläggaren kan förverkliga en kampanj i sociala medier, ett välgörenhetsevenemang, en temadag i klassen eller ordna en uppvisning av en dokumentär och ett diskussionstillfälle. Klassen eller enskilda elever kan även presentera sina projekt för organisationer eller kommunala beslutsfattare, skriva i skolans tidning eller skriva en insändare i den lokala dagstidningen. En utställning av elevernas projekt kan ordnas i skolans korridorer eller publiceras på skolans hemsidor, ifall det har skapats en affisch eller en annan slags visuell presentation under mognadsprovet.

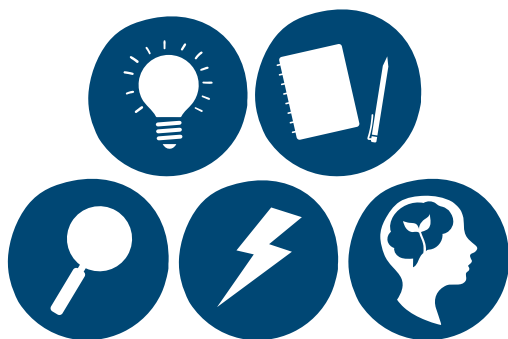
Ge anvisningar enligt följande:

- Be eleverna att göra en aktivitetsplan. Planen bör svara på följande frågor och presenteras till läraren, som stödjer och handleder förverkligandet.

Självutvärdering

I självutvärderingen granskas arbetsprocessen och dess olika skeden. Det stödjer bearbetningen av arbetet och fördjupar inläringen. Då självutvärderingen görs är det bra att läsa dagboken och reflektera över hur arbetsprocessen kändes i dess olika skeden: **jag kände mig förvirrad då...**, **jag fick en idé till följd av...**, **en känsla av komplexitet vaknade då jag förstod att...**, Frågelistan i bilaga 1 kan användas som stöd i självutvärderingen. Utvärderingen lämnas till arbetets handledare.

5.4. Högskolor och vuxenutbildning

I högskolestudier och vuxenutbildningar kan Världsmedborgarens mognadsprov avläggas som en mångvetenskaplig lärohelhet, kurs eller som fakulteters gemensamma projekt. Mognadsprovet hjälper vuxenstuderande att i vardagen identifiera det egna kunnandet, de egna erfarenheterna och det livslånga lärandet i klassrum och utanför dem. Provet utvecklar färdigheter i informationssökning samt förmågan att finna samband mellan globala och lokala ämnen. Utöver det kan en vuxenstuderande lära känna igen individens ansvar samt sina egna möjligheter för ömsesidig inläring, skapa nätverk och påverka mänskliga rättigheter, miljö- och utvecklingsfrågor, kulturella frågor och ett tolerant klimat.

Arbetets varaktighet: ca. 27+ timmar, en kurs

Mognadsprovet är lämpligt att avlägga till exempel som en kurs eller kurshelhet, arbetets varaktighet bestäms utgående från kursen eller periodens längd. Mängden studiepoäng mognadsprovets avläggande medför bestäms ut-

gående från den tid som används på arbetet och arbetets komplexitet.

En studiepoäng kräver i genomsnitt 27 timmars arbete i form av seminarier, övningar, självständigt arbete och annan förberedelse. Av en vuxenstuderande kan krävas minst en två månaders undersökningsprocess, då lärandet hinner påbörjas ordentligt och arbetets djup och täckning lättare uppfyller kraven för mognadsprovet.

Mognadsprovet fungerar utmärkt som grund för att bekanta sig med forskningsmetoder och stödjer t.ex. ett examensarbete eller en pro gradu -avhandling (27–54 timmar, 1-2 sp). En långsiktig undersökningsprocess utvecklar studenten mer och ger mer tid att utveckla det egna tänkandet (81–108 timmar, 3-4 sp.)

Dagbok

Dagboken uppdateras regelbundet och dess första anteckning görs dagen då arbetet påbörjas (första planeringsdagen) och den sista då arbetet avslutas (aktivitetsdelen är klar). Dagboken reflekterar avläggarens känslor under arbetsprocessen och beskriver arbetets framskridande i dess olika skeden. Under mognadsprovet antecknas reflektioner av arbetets framskridande, den egna inläringen, tankar som väckts av arbetet, samt görs en medieuppföljning av det valda ämnet.

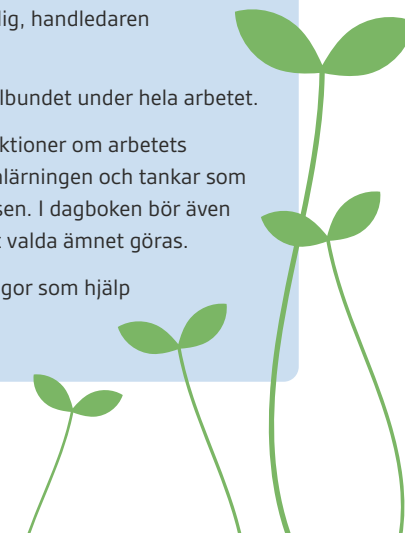
Ifall avläggaren gör arbetet som ett självständigt projekt utan handledare, kan dagboken fungera som en slags diskussionspartner. Dagboken fungerar som en kanal för självuttryck och bör betona ett kritiskt förhållningssätt till

ny kunskap och de attityder som uppstår. Handledaren behöver inte nödvändigtvis se dagboken, eftersom den i huvudsak är till för studenten. Dagboken hjälper till i arbetsprocessens utvärdering samt i att utvecklas under arbetet. Det är ändå viktigt att se till att dagboken uppdateras regelbundet och är rätt gjord.

Mognadsprovets avläggare får fritt välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersform eller digital), en klippbok, en videoblogg, en samling av ljudinspelningar eller till exempel en publikationsserie i sociala medier.

Ge instruktioner enligt följande:

- Mognadsprovets avläggare får fritt välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell dagbok (pappersform eller digital), en klippbok, en videoblogg, en samling av ljudinspelningar eller till exempel en publikationsserie i sociala medier.
- Dagboken kan vara personlig, handledaren behöver inte se den.
- Dagboken uppdateras regelbundet under hela arbetet.
- I dagboken antecknas reflektioner om arbetets framskridande, den egna inläringen och tankar som väckts under arbetsprocessen. I dagboken bör även en medieuppföljning av det valda ämnet göras.
- Använd tänkandets stödfrågor som hjälp (Elevens handbok)

Undersökning

Av vuxenstuderande förväntas ett kritiskt förhållningssätt till forskning, informationsökning och -användning. Källors exakta angivelse och arbetets disposition är betydande faktorer i mognadsprovets avläggande. Informationen bör sökas mångsidigt ur olika medier, artiklar och publikationer, universitetsbibliotek och andra undersökningar samt genom intervjuer eller enkäter. Undersökningens exakta innehållsmässiga avgränsning väljer studenten själv. Tidigare inlärd kunskap och forskningskunskap bör användas tillämpat. Av undersökningsdelen krävs en djupgående och mångsidig behandling av ämnet samt bearbetning av de egna tankarna. Ett kritiskt förhållningssätt spelar en viktig roll i informationsökning och -bearbetning.

Ge instruktioner enligt följande:

Välj ett intressant ämne och strukturera dina tankar med hjälp av franska streck a

- Vad vet jag redan om ämnet och varför intresserad det mig?
- Hur syns ämnet i världen? Hur är ämnet anknutet till Finland?
- Påverkar ämnet i min hemort eller i mitt grannskap?
- Vad är min åsikt om ämnet? Hur är ämnet anknutet till mig på personlig nivå?

Leta upp information om ämnet

- Sök information om och bilder av ämnet från internet, tidningar och böcker. Ta kontakt med experter, organisationer eller beslutsfattare och intervju dem.
- Bedöm informationen du finner kritiskt och analysera den ur olika perspektiv (internationell, nationell, lokal och personlig)
- I Elevens handbok finns exempel på material som ger redskap för en behandling av konflikter, fredsmedling och fredsbevarande i Världsmedborgarens mognadsprov.

Välj förverkligandesätt

- Ifall arbetets görs i essäform som kursarbete i en högskola, följer arbetets struktur läroanstaltens undersökningspraxis och riktlinjer för skriftliga arbeten.
- I medborgarinstitut och andra fria bildningsarbeten och vuxenutbildningar kan undersökningens förverkligandesätt inkludera kreativa delar, som t.ex. handarbete, musik eller annan uttrycksfull konst.
- Ifall arbetet är abstrakt eller något annat än ett skriftligt verk, bör vid sidan om arbetet inkluderas en förklaring av undersökningens olika perspektiv och nivåer (internationell, nationell, lokal och personlig).
- Arbetet kan vara i pappersform eller digitalt.
- För att skapa en bild av arbetets framskridande: planera arbetets olika skeden, skapa en tidtabell och sätt upp delmål för arbetet. Elevens handbok ger råd för hur delmål kan sättas upp.
- Källorna anges skriftligt enligt anvisningarna (Bilaga 2).

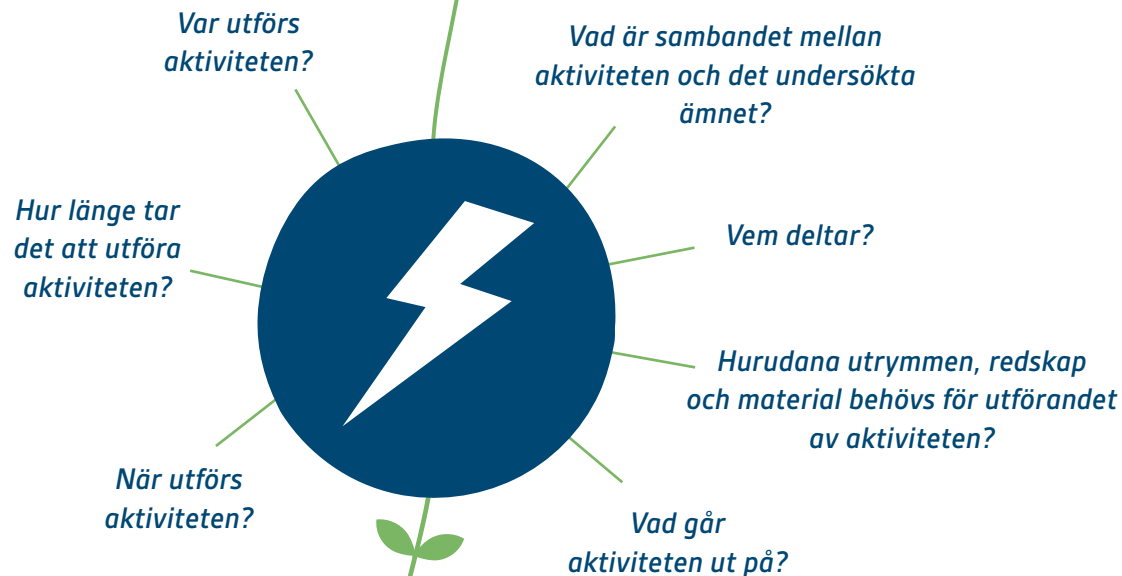

Aktivitet

Aktivitetens målsättning är att dela med sig av och förmedla kunskapen. Undersökningsämnet kan presenteras till andra genom till exempel en föreläsning eller presentation, en affisch eller ett konstverk. Ifall en mer omfattande aktivitetsform känns meningsfullare, kan aktivitetsdelen innebära en kampanj i sociala medier, ett välgörenhets-evenemang, en temadag på läroanstalten eller en dokumentärvisning och ett diskussionstillfälle. Klassen eller enskilda studenter kan även presentera sitt arbete för organisationer eller kommunala beslutsfattare, eller skriva en insändare i den lokala dagstidningen. En utställning av studenternas projekt kan ordnas i läroanstaltens korridor eller publiceras på läroanstaltens hemsidor, ifall det under arbetets gång skapats en affisch eller någon annan visuell produkt.

Ge instruktioner enligt följande:

- Studenterna bör göra en aktivitetsplan. Planen bör svara på följande frågor och presenteras för handledaren:

Självutvärdering

I självutvärderingen granskas arbetets gång och dess olika skeden. Det stödjer bearbetningen av arbetsprocessen och fördjupar inläringen. Då självutvärderingen görs är det bra att läsa igenom dagboksanteckningarna och reflektera över hur arbetsprocessen kändes i dess olika skeden: ***jag kände mig förvirrad då..., jag fick en idé som följde av..., en känsla av komplexitet vaknade då jag förstod att...*** Frågelistan i bilaga 1 kan användas som stöd i självutvärderingen. Utvärderingen lämnas till arbetets handledare.

6. Till dig, utbildaren

Din roll som lärare eller handledare i global medborgarfostran är betydelsefull. Du är en möjliggörare, en inspiratör och ett stöd. Du kanske inte vet allt om världen, men du hjälper den som försöker finna sin väg genom kluriga korsningar som leder till kunskapskällan.

Som lärare bidrar du till framväxten av ett tänkande på flera nivåer. Du leder till lösningar, uppmuntrar till att övervinna utmaningar och uppmuntrar eleven att finna sin egen takt och sina egna studiemetoder.

Att växa till en världsmedborgare är en process – inlärningsträdets frö, sådd och grodd med entusiasm och nyfikenhet. Tack för att du uppmuntrar dina elever att ta de första stegen i utforskandet av en komplex värld.

6.1. Beställ Världsmedborgarens mognadsprov diplom!

Finlands FN-förbund tilldelar Världsmedborgare diplom för godkänt arbete. Mognadsprovets diplom kan fungera som ett dokument i fortsatta studier, samt vid ansökan av studie- och arbetsplatser. Arbetets avklarande bevisar sakkunnighet i undersökningsämnet.

Handledaren kan beställa ett diplom till Världsmedborgaren genom att skicka mognadsprovets information via [formuläret](#) på Finlands FN-förbunds hemsida. Diplomet skickas i elektronisk form som ett svarsmeddelande.

”

Lärare har en av de viktigaste rollerna i vår värld. Vi måste försäkra att deras arbete uppskattas och respekteras på det sätt det förtjänar. Tack till alla utbildare, som delar information, stöd och inspiration runtom i världen.

– António Guterres, FN generalsekreterare 2020

”

Ett barn, en lärare, en bok och en penna kan förändra världen.

– Malala Yousafzai, utbildnings- och jämställdhetsaktivist, tilldelades Nobels fredspris 2014

